

СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ «БАЛАНС» ТА «БАЛАНСОВЕ УЗАГАЛЬНЕННЯ» В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

ДУНАЄВА Т.В., СТУДЕНТКА,
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ*

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [1]. З цього випливає, що головною метою ведення бухгалтерського обліку є складання звітності для забезпечення інформаційних потреб зацікавлених осіб, тоді його методами треба вважати ті елементи, які дозволяють отримати інформацію, потрібну для її досягнення.

Для бухгалтерського обліку наявності та зміни майна, капіталу, зобов'язань, інших господарських операцій встановлені певні способи і прийоми ведення бухгалтерського обліку, які є єдиними для всіх підприємств незалежно від їх організаційно-правової форми. Сукупність способів і прийомів ведення бухгалтерського обліку називається методом бухгалтерського обліку. Кожен окремий спосіб ведення бухгалтерського обліку представляє собою елемент методу бухгалтерського обліку. За допомогою методу бухгалтерського обліку, як сукупності спеціальних прийомів, вивчають його предмет.

Одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку традиційно вважається баланс, який інтерпретується і як форма фінансової звітності. Але ще на початку ХХ століття балансовому узагальненню відводилася важлива роль в теорії бухгалтерського обліку, оскільки за його допомогою здійснювалося обґрунтування рівності обох частин бухгалтерського балансу. На сьогодні значимість балансового узагальнення майже втрачена, не сформовано єдиної думки щодо складових елементів методу бухгалтерського обліку, зокрема включення до них балансу та звітності. Проте чітке визначення методів вивчення об'єктів чи явищ господарської діяльності підприємств забезпечує вищий ступінь пізнання об'єктів, підвищення якості економічної інформації. Тому проведення досліджень у напрямі уточнення сутності та змісту балансового узагальнення та місця балансу в теорії бухгалтерського обліку має надзвичайну актуальність.

* Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н., професор

Загальновідомо, що складання балансу та інших форм бухгалтерської звітності являє собою завершальний етап процесу бухгалтерського обліку, що дозволяє сформуванню на певну звітну дату повну і достовірну інформацію про майновий та фінансовий стан підприємства, про його зміни, а також фінансові результати його діяльності за певний звітний період.

Як свідчить аналіз наукової літератури вчені поряд з терміном «баланс», використовують інші категорії: «балансове узагальнення», «спосіб балансування», «балансовий метод», «метод балансового узагальнення» тощо.

Вивчення літературних джерел показує неоднорідне сприйняття понять, пов'язаних з балансом. Так, на думку Бондар В.П., науковці розглядають баланс в різних аспектах: як власне прийом бухгалтерського обліку; як підсумок облікових процедур та форму фінансової звітності (інформаційну модель економіки підприємства); як властивість урівноваженої системи [2, с. 3].

Інша група вчених стверджує, що не доречно в контексті елементів методу бухгалтерського обліку розглядати ні баланс, ні звітність загалом (Ю.О. Івахів [3], В.Ф. Палій [4]).

Щодо балансового узагальнення Петрук О.М. зазначає, що сьогодні його значимість є майже втраченою, доказом цього є сумніви окремих вчених щодо входження бухгалтерського балансу до елементів методу бухгалтерського обліку та інтерпретації балансу лише як форми фінансової звітності [5, с. 56].

Серед науковців також поширеною є думка, що балансове узагальнення є першим аспектом бухгалтерського балансу, другим – виступає бухгалтерський баланс як форма фінансової звітності [6, с. 27].

Таким чином, питання щодо сутності, використання термінів балансу та/або балансового узагальнення та їх місця в системі бухгалтерського обліку та звітності залишаються актуальними і носять дискусійний характер, що вимагає проведення поглибленого дослідження.

Література.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. Редакція від 01.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 30.05.2022).

2. Бондар В. П. Аналіз бухгалтерського балансу та прогнозування діяльності підприємства (на матеріалах хлібокомбінатів м. Києва): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Бондар Валерій Петрович. Київ, 2001. 19 с.

3. Івахів Ю.О. Фінансова звітність та елементи методу бухгалтерського обліку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 16. С. 76-77. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2011/19.pdf (дата звернення: 30.05.2022).

4. Палий В.Ф. О методі бухгалтерського учета. *Бухгалтерський учет*. 2006. № 7. С. 55-60.

5. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: Монографія. ЖДТУ, 2006. 152 с.

6. Кулик В.А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє: Монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2010. 186 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8685/1/Кулик%20В.А.%20Монографія%20Баланс.pdf> (дата звернення: 30.05.2022).

ДОПОРОГОВА ЗАКУПІВЛЯ: ОБГРУНТУВАННЯ ПОТРЕБИ І ДОКУМЕНТУВАННЯ

***ЗМІЄВСЬКА А.О., ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ*,
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Перехід України до ринкової економіки зумовив виникнення радикальних змін у відносинах між державою та суб'єктами господарювання. Саме тому невід'ємним елементом сучасної держави є публічні закупівлі. Переведення процедур закупівлі в електронний формат створює ефективну європейську модель електронних закупівель за участю розпорядників бюджетних коштів та приватних суб'єктів господарювання. Першими закупівлями, які почали проводити в Україні з використанням електронних засобів, були допорогові закупівлі після яких набрав чинності Закон України «Про публічні закупівлі», в якому створено умови для прозорого забезпечення здійснення публічних закупівель.

Допорогова закупівля – придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в частині 3 статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі», або суб'єктом підприємницької діяльності, що не є замовником в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі» на будь-яку суму [1]. Іншими словами це закупівля замовником товарів чи послуг, вартість яких не перевищує 200 тис. грн. або робіт, вартість яких менше 1,5 млн. грн. Проведення

* Науковий керівник – Пономаренко О.Г., к.е.н., доцент